

недосконалість судової системи, що призводить до неефективного притягнення до відповідальності за корупційні злочини. Без реальних результатів у покаранні корупціонерів громадськість може втратити віру в ефективність антикорупційних заходів.

Таким чином, боротьба з корупцією є важливим інструментом підвищення доходів державного бюджету, особливо в умовах війни. Антикорупційні заходи допомагають підвищити прозорість державних фінансів, що є критично важливим для забезпечення економічної стабільності. Залежність доходів бюджету від корупції може мати як лінійний, так і експоненціальний характер, що вказує на можливість значного фінансового ефекту від навіть невеликих покращень. З огляду на результати аналізу, для подальшого зростання доходів державного бюджету через боротьбу з корупцією необхідно вжити таких заходів: посилити судову реформу для ефективнішого покарання корупціонерів; збільшити ресурси для антикорупційних органів, що дозволить їм ефективніше діяти в умовах війни; продовжувати працювати над покращенням прозорості та підзвітності державних фінансів для зміцнення довіри громадян та міжнародної спільноти.

Література:

1. Індекс сприйняття корупції. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-sprynnyattya-koruptsiyi-2023/> (дата звернення 02.10.2024).
2. Державний веб-портал бюджету для громадян. Open budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення 02.10.2024).
3. Особливості Державного бюджету України в умовах економічної нестабільності. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-15>.

Іванцов В.

«Міжнародна економіка», 2 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Сивульська Н.

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені В. Федосова

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ УРЯДОВИХ ПОСЛУГ ТА ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД

Сучасні технології спричинили цифрову революцію, яка стала основою для появи нових концепцій і процесів. Однією з таких концепцій є «діджиталізація» (або «дигіталізація»). Поруч із цим поняттям варто відзначити такі терміни, як «цифрова трансформація», «автоматизація», «оцифровка даних», «електронне урядування» та «цифрове урядування», які тісно пов'язані з сучасними підходами до управління. Інноваційні технології стали відповіддю на виклики сьогодення. Актуальність цієї теми зумовлена необхідністю цифровізації державних послуг в умовах сучасного світу, а також широким використанням зазначених термінів як в Україні, так і за її межами.

Оцифровка даних є початковим етапом автоматизації державних послуг. Вона передбачає створення цифрових аналогів паперових документів, наприклад, онлайн-довідок, що мають юридичну силу. Таким чином, оцифровка є складовою частиною автоматизації. Проте цифрова трансформація – це ширше поняття, яке

означає глибокі системні зміни внаслідок цифрового проникнення. У свою чергу, діджиталізація є вужчим терміном, що стосується реорганізації процесів через автоматизацію і цифрову комунікацію. Варто зазначити, що деякі словники розглядають діджиталізацію як спрощений варіант цифрової трансформації [1].

Ефективність державного управління значною мірою залежить від розвитку цифрового урядування, яке сприяє поліпшенню бізнес-середовища та зменшенню рівня безробіття. Водночас діджиталізація дозволяє скоротити витрати на утримання державного апарату і знизити рівень корупції. Прикладом успішного впровадження електронного урядування є Сінгапур, Естонія та скандинавські країни. Зокрема, Естонія ще у 2005 році запровадила онлайн-голосування на виборах, що підвищило доступність і прозорість демократичних процесів [2].

Електронне урядування забезпечує прозорість державної діяльності, зменшує корупційні ризики, сприяє вільному доступу до послуг і громадському контролю за бюджетом та тендерами. Це позитивно впливає на репутацію країни, життя її громадян та інтерес іноземної аудиторії. Наприклад, система "ProZorro" в Україні довела, що електронні тендери здатні запобігати корупції та створювати рівні умови для учасників. Особливо важливою прозорістю є у фінансовому секторі, де вона слугує основою стабільності та довіри.

На сучасному етапі, метою діджиталізації є перетворення України на "електронну країну". Зокрема, анонсовано проект «Держава у смартфоні», який має підвищити рейтинг України як прозорої, комфортної для ведення бізнесу та життя держави [3]. Цей проект, будучи частиною електронного урядування, покликаний спростити взаємодію громадян із державними органами.

ООН надає країнам рекомендації для переходу до цифрового урядування, акцентуючи увагу на зміні мислення на всіх рівнях, адаптації законодавства, розвитку відкритих даних і забезпеченні рівного доступу до інформації. Ці рекомендації сприяють ефективній цифровій трансформації держав.

Серед досягнень України у сфері електронного урядування можна відзначити потрапляння до групи країн з найвищим індексом електронної участі за дослідженням ООН у 2020 році [4]. Частково це стало можливим завдяки платформі Open Budget Міністерства фінансів України, де громадяни можуть переглядати дані державного та місцевих бюджетів із 2018 року [5].

У процесі цифровізації державних послуг Україна стикається з низкою проблем. Серед основних викликів – нерівномірне покриття Інтернетом та велика кількість громадян без ідентифікаційних документів (ID-карток) [6]. Додатково складність створює велика кількість державних органів, діяльність яких необхідно оцифрувати. Ще однією проблемою є низький рівень цифрової грамотності населення, що обмежує доступ до нових технологій.

Діджиталізація також вимагає значних змін у законодавстві, адже вона пов'язана із заміщенням паперових документів цифровими. Це викликає дискусії щодо актуальності та правової відповідності таких змін, що ускладнює їх впровадження.

До нормативних актів, які регулюють процес цифрової трансформації в Україні, належать кілька ключових документів. Серед них Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання цифрового розвитку» (2019) та Постанова Кабінету Міністрів України щодо діяльності підрозділів із цифрового розвитку, трансформації та цифровізації у виконавчих органах влади (2020) [8]. Ці документи формують правову основу для впровадження діджиталізації в Україні.

Отже, можна зазначити, що для України цифрове урядування є новим поняттям, яке ще не закріплене на законодавчому рівні. Часто терміни «діджиталізація», «автоматизація» та «цифрова трансформація» використовуються як синоніми у наукових роботах, публічних виступах, новинах і навіть у законах. Це пов'язано з їхнім походженням з англійської мови та відносною новизною для українського контексту.

Попри виклики, Україна досягла значних успіхів у цифровізації державних послуг під час пандемії, що прискорило електронну трансформацію публічної політики. Проте цей процес має особливості. Досвід країн, які досягли високих результатів у цій сфері, показує, що вони мають менші території та населення порівняно з Україною. Тому Україні потрібно більше часу для ідентифікації громадян та забезпечення рівного доступу до Інтернету по всій території.

Серед важливих завдань залишається підвищення рівня цифрової грамотності населення. З цією метою була запущена Національна кампанія з цифрової грамотності, однак рівень поінформованості про неї залишається низьким. Для формування позитивного іміджу України як електронної держави необхідні серйозні зусилля. Інформування через соціальні мережі є недостатнім – потрібна комплексна співпраця Міністерства цифрової трансформації, інших державних органів, громадськості та засобів масової інформації.

Література:

1. Діджиталізація. Словник "Мислово": веб-сайт. URL: https://myslovo.com/?page_id=4634 (дата звернення 29.10.2024).
2. Людмила Пилип Рига. Естонія вперше у світі проводить парламентські вибори онлайн. *Радіо Свобода: веб-сайт*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/960024.html> (дата звернення 29.10.2024).
3. Держава в смартфоні. Центр надання адміністративних послуг у місті Суми: веб-сайт. URL: <https://cnap.gov.ua/node/1195>
4. Мінцифри: Україна піднялася на 29 позицій у рейтингу індексу електронної участі ООН. *Урядовий портал: веб-сайт*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mincifri-ukrayina-pidnyalasya-na-29-pozicij-u-rejtingu-indeksu-elektronnoyi-uchasti-onn> (дата звернення 29.10.2024).
5. Бюджет. Електронний сервіс "Open Budget". веб-сайт. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> (дата звернення 29.10.2024).
6. Проекти. Сайт Міністерства цифрової трансформації України. веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/projects> (дата звернення 29.10.2024).
7. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>
8. К. В. Савон аспірантка кафедри політичних теорій. Поняття «діджиталізація» в контексті цифрового уряду. *Національний університет «Одеська юридична академія»*. Актуальні проблеми політики. 2021. Вип. 67.
9. Буканов Г. Особливості електронного урядування як інструмента реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та*

інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Дніпро, 27 листоп. 2020 р. / за заг. ред. І. А. Чикаренко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 201-202, С. 271-272.

10. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. / О.А. Баранов та ін. ; за заг. ред. А.І. Семенченко. Київ, 2009. 16 с.

11. Люфкін Б. Перший в світі цифровий уряд. *BBC news Україна*: веб-сайт. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-41741366> (дата звернення 29.10.2024).

12. Погребняк І. Є. Електронний уряд (e-government) і електронне урядування (e-governance): поняття та принципи функціонування. *Право та інновації*. 2014. № 3 (7). С 26-35.

Львіна В., Висоцька В.

«Фінанси, банківська справа та страхування», 4 курс

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів імені В. Федосова Коломієць Г.

ВПЛИВ МИТНО-ТАРИФНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ДИНАМІКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Митна політика України є одним з пріоритетних напрямків економічного регулювання країни. На сучасному етапі Україна характеризується постійним зростанням та розширенням зовнішньої торгівлі, ускладненням та інтенсифікацією інтеграційних процесів. Тому формування ефективної системи митно-тарифного регулювання є одним з ключових елементів у процесі інтеграції національної економіки у світовий розподіл праці.

У процесі реалізації митної політики використовуються адміністративні, економічні та правові методи управління зовнішньоекономічною діяльністю. Це має як позитивні, так і негативні наслідки для економіки в цілому та для підприємств зокрема[1].

У більшості країн-членів ЄС спосіб встановлення тарифів базується на загальних принципах ЄС, хоча вони мають певні інструменти, що використовуються більш розвиненими країнами. Загалом, тарифні правила реформуються, наприклад, знижуються або скасовуються експортні тарифи, що стимулює збільшення експорту товарів вітчизняного виробництва.

Даний підхід дозволить Україні розвиватися не як «сировинному» постачальнику, а як економічно розвиненому та конкурентоспроможному експортеру. Підвищення ставок ввізного мита сприятиме збільшенню кількості імпортованої продукції на внутрішньому ринку та підвищенню якості вітчизняної продукції. Це пов'язано з тим, що цінові котирування на імпорتنу продукцію не знижують ціни на вітчизняну продукцію; навпаки, вони коригують цінові обмеження за рахунок більш дорогої, але більш якісної продукції.

У 2021 році зовнішня економіка України продемонструвала позитивне відновлення після пандемії COVID-19: експорт зріс на 38%, а імпорт-на 35% порівняно з попереднім роком. Однак, коли у 2022 році почалося повномасштабне вторгнення, зовнішня торгівля значно скоротилася. До кінця року експорт впав на 35%, а імпорт-на 19%. Найбільші обсяги експорту були зафіксовані у вересні 2022 року, коли була знята блокада українських портів на Чорному морі та відновилися поставки сільськогосподарської продукції[2].